

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

16 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,
Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac și Victor Boico,

judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către inculpata Nichiforeac Cristina și de către avocatul acesteia, Uncu Natalia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2020, în cauza penală privind-o pe

Nichiforeac Cristina xxxx, născută la xxxx, originară și domiciliată în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 19.03.2018 – 23.04.2019;

Instanța de apel: 29.05.2019 – 04.08.2020;

Instanța de recurs ordinar: 30.10.2020 – 16.03.2021.

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 23 aprilie 2019, Nichiforeac Cristina a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.163 alin.(2) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis pentru femei.

În conformitate cu art.90 Cod penal, pedeapsa s-a suspendat condiționat cu stabilirea unui termen de probațiune de 2 ani.

Cerința procurorului cu privire la încasarea din contul lui Nichiforeac Cristina în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată.

A fost hotărâtă soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Nichiforeac Cristina la 16.06.2017, a născut copilul xxxxx și a fost externată din maternitate la 26.06.2017.

În perioada de timp de la 26.06.2017, până la xxxxx, fiind vizitată de către

medicul de familie, ultimul în cadrul examinării copilului nou-născut Nichiforeac Xxxxx, a.n.16.06.2017, a stabilit necesitatea internării pentru tratament staționar. Medicii de familie și asistentul social, care au vizitat copilul Nichiforeac Xxxxx la domiciliu în repetate rânduri, au încercat s-o convingă pe Nichiforeac Cristina despre necesitatea stringentă de internare în staționar a copilului pentru tratament, însă mama a refuzat categoric, astfel a lipsit copilul de asistență medicală, fapt ce a creat un pericol real pentru viața copilului. Datorită stării de sănătate provocată de nașterea prematură, greutatea scăzută și dezvoltare slabă, prin eschivarea de la îndeplinirea obligațiilor sale părintești și refuzul de internare în instituție medicală a nou născutului, lipsit datorită vârstei fragede de posibilitatea de a se salva, acțiuni prin care a lăsat fără ajutor nou născutul într-o stare care prezintă pericol pentru viață, fapt care au provocat decesul nou-născutului Nichiforeac Xxxxx la data de xxxxx, în rezultatul insuficienței cardio-pulmonare acute, ca urmare a pneumopatiei congenitale.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept, fapta inculpatei întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.163 alin.(2) lit. b) Cod penal, după indicii calificativi: lăsarea în primejdie, adică lăsarea cu bună-știință fără ajutor a unei persoane care se află într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza vârstei fragede, dacă cel vinovat știa despre primejdie și a avut posibilitatea de a acorda ajutor părții vătămate, care a provocat din imprudență decesul victimei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel, procurorul în Procuratura mun. Bălți, Buza Rodica, solicitând admiterea cererii de apel, casarea sentinței în latura stabilirii pedepsei și a cheltuielilor judiciare, pronunțarea unei noi hotărâri, prin care față de Nichiforeac Cristina, recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.163 alin.(2) lit. b) Cod penal, să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu încasarea de la Nichiforeac Cristina în contul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 3 560 lei.

3.1. În susținerea solicitărilor înaintate prin apel, procurorul a indicat că:

- pedeapsa aplicată inculpatei este extrem de blândă, cu abateri de la criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art.75 Cod penal, din care motive sentința urmează a fi casată;

- aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, în speța este neîntemeiată și neproportională circumstanțelor stabilite pe cauză, or, lipsesc circumstanțe ce ar permite instanței de judecată să aplice în privința inculpatei prevederile normei nominalizate;

- inculpata Nichiforeac Cristina, care nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, nu a dat dovadă de regret față de cele comise și nu și-a făcut concluziile necesare, pledând nevinovată, urmează să execute real pedeapsa cu închisoare;

- atitudinea inculpatei și urmările grave care au survenit de pe urma infracțiunii, înlătură posibilitatea suspendării condiționate a executării pedepsei;

- cu referire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatei, remarcă asupra efectuării expertizei nr.237 D din 20.12.2017, costul căreia a fost de 3560 lei. Argumentează că aceste cheltuieli pot fi puse în sarcina condamnatei, recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii încriminate. În astfel de circumstanțe consideră neîntemeiată soluția instanței cu privire la neîncasarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală din contul inculpatei Nichiforeac Cristina.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2020, a fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința în latura cheltuielilor judiciare și în latura pedepsei, prin care a fost suspendată pedeapsa cu închisoare, cu menținerea sentinței, prin care inculpatei Nichiforeac Cristina în baza art.163 alin.(2) lit. b) Cod penal i s-a aplicat pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani.

S-a dispus încasarea de la Nichiforeac Cristina în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 3 560 lei.

În rest dispozițiile sentinței s-au menținut fără modificări.

4.1 În motivarea deciziei, instanța de apel a menționat că, la caz nu a identificat circumstanțe ce ar putea fi însușite întru aplicarea prevederilor art.90 Cod penal în privința pedepsei inculpatei.

Nerecunoașterii vinovăției de către Nichiforeac Cristina în comiterea infracțiunii încriminate pe tot parcursul derulării cauzei penale, nu denotă o conduită de condiția celei ce ar motiva adoptarea concluziei privind suspendarea condiționată a executării pedepsei penale, în temeiul art.90 Cod penal, pentru inculpata Nichiforeac Cristina.

Instanța de apel a menționat că personalitatea inculpatei Nichiforeac Cristina nu impune crearea unei situații mai favorabile acesteia, cu aplicarea prerogativelor art.90 Cod penal. Stabilirea unor circumstanțele iluzorii nu poate servi temei pentru a dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei față de inculpatul recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii.

Prin urmare, instanța de apel a reținut inoportunitatea suspendării condiționate a pedepsei sub formă de închisoare, aplicată pe un termen de 3 ani față de Nichiforeac Cristina prin sentința din 23.04.2019.

Instanța de apel, a menționat că instanța de fond, la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului, nu a avut în vedere scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art.art.61 și 75 Cod penal, nu a ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, per ansamblu, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării ei.

De asemenea, instanța de apel a considerat ca fiind întemeiate argumentele procurorului privind încasarea de la inculpata Nichiforeac Cristina a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor, în mărime de 3560 lei.

În context, instanța de apel a reținut că potrivit raportului de constatare nr.438 din 2017, costul cheltuielilor suportate de stat, la efectuarea examinărilor medico-legale a cadavrului copilului Nichiforeac Xxxxx, constituie 3 240 lei (f.d.24). Potrivit raportului de expertiză judiciară nr.237 D din 20.12.2017, costul cheltuielilor suportate de stat, la examinarea medico-legală a cadavrului copilului Nichiforeac Xxxxx, constituie 320 lei (f.d.28). Astfel, stabilindu-se vinovăția inculpatei Nichiforeac Cristina în săvârșirea infracțiunii imputate, acesteia îi revine obligația de a suporta pe cont propriu cheltuielile apărute în legătură cu efectuarea examinărilor medico-legale în cauza penală de învinuire a acesteia în sumă de 3 560 lei.

5. Împotriva hotărârilor judecătorești au declarat recursuri ordinare:

5.1. Inculpata, care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și aplicarea unei pedepse mai blânde, deoarece nu a comis infracțiunea încriminată, iar în decesul copilului sunt medicii de vina, a avut o naștere prematură, copilul având 0,900 gr.

5.2. Avocatul Uncu Natalia, care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței fără modificări.

În argumentarea recursului apărătorul a invocat următoarele argumente:

- prima instanță la emiterea sentinței a constatat suficiente condiții pentru a fi aplicată instituția suspendării condiționate a executării pedepsei în privința inculpatei Nichiforeac Cristina. Însuși acuzatorul de stat, în instanța de fond în dezbaterile judiciare a solicitat instanței de fond aplicarea prevederilor art.90 Cod penal în privința inculpatei Nichiforeac Cristina;

- instanța de apel nu a ținut cont că anterior inculpata nu a fost atrasă la răspundere penală, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, a comis pentru prima dată o infracțiune din imprudență din categoria celor mai puțin grave, careva circumstanțe agravante în privința acesteia nu au fost stabilite:

- instanța de apel nu a motivat excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal, or numai faptul că inculpata nu și-a recunoscut vina, nu constituie un temei rezonabil de neaplicare a prevederilor art.90 Cod penal;

- restabilirea echității sociale și corectarea inculpatei Nichiforeac Cristina poate avea loc fără privarea ei de libertate, întrucât pierderea fiului Nichiforeac Xxxxx deja constituie „o pedeapsă„ pentru inculpata Nichiforeac Cristina.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor declarate, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate, deoarece sunt lipsit de temeiuri legale.

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile declarate urmează a fi admise, din considerentele ce urmează.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze total

hotărârea atacată și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri nemotivate și contradictorii, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Totodată, prevederile art.art.410 alin.(1), 414 alin.(1), 417 alin.(1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală, stipulează că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, iar rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în prima instanță. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea sau respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției respective.

Reieșind din conținutul cererilor de recurs declarate, Colegiul penal lărgit atestă că, recurenții criticând soluția instanței de apel, nu au invocat nici un temei de drept din cele prevăzute la art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, însă din esența criticilor formulate, rezultă că recurenții își exprimă dezacordul cu soluția instanței de apel în partea individualizării pedepsei penale, invocând că pedeapsa stabilită este prea aspră, solicitându-se aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Analizând soluția instanței de apel în raport cu argumentele recursurilor declarate și circumstanțele cauzei, Colegiul penal lărgit constată că, în viziunea instanței de apel, pedeapsa stabilită inculpatului de către prima instanță, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, nu corespunde cerințelor art.61 Cod penal, deoarece „...*inculpata nu a recunoscut vinovăția,modalitatea de executare aleasă în privința inculpatei, nu este în acord cu principiul proporționalității având în vedere fapta comisă și urmările grave produse, ... pedeapsa aplicată inculpatului este extrem de blânda, în condițiile în care prin fapta acesteia s-a curmat viața unui copil*”.

Raportând decizia atacată, la circumstanțele cauzei, Colegiul penal consideră că, soluția instanței de apel este neîntemeiată, la adoptarea căreia nu s-a ținut cont în deplină măsură de prevederile art.75 Cod penal, care prevede că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea Specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.

În continuarea concluziilor sale, instanța de recurs remarcă faptul că, criteriile generale de individualizare a pedepsei sunt acele reguli, principii, prevăzute de Codul

penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seama la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Așadar, Colegiul penal lărgit menționează că, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, adică în limitele sancțiunii în baza căreia persoana a fost condamnată.

Totodată, după caz, instanța este în drept de a aplica și prevederile părții Generale a Codului penal, inclusiv și ale art.90 Cod penal, în cazul în care nu sunt careva impedimente.

Conform art.61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

Sub aspectul prevederilor legale enunțate, Colegiul penal lărgit statuează că, pedeapsa este echitabilă când impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Mai mult, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, la aplicarea pedepsei inculpatei, instanța de apel nu a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de săvârșire a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului;
- conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal;

- nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Față de considerentele menționate, Colegiul penal conchide, că instanța de apel la individualizarea pedepsei inculpatei nu a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei.

Pe când din conținutul părții descriptive a sentinței, Colegiul penal lărgit atestă că la stabilirea pedepsei inculpatului, prima instanță a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, fiind săvârșită din imprudență, de personalitatea inculpatei, care se caracterizează pozitiv, anterior nu a fost condamnată, la evidența medicului psihiatru sau narcolog nu se află, iar circumstanțe agravante prevăzute de art.77 Cod penal în privința inculpatei nu au fost reținute în prezenta speță.

Având ca reper conglomeratul împrejurărilor menționate, prima instanță a conchis că este rațional de a stabili inculpatei pedeapsă, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă și aplicarea pedepsei complementare - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În acest context, potrivit dispozițiilor art.90 alin.(1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune.

Colegiul penal lărgit relevă că, prima instanță a efectuat o analiză amplă a personalității inculpatei, ținând cont și de conduita acesteia până și după comiterea infracțiunii, de circumstanțele pricinii și persoana celui vinovat și corect a apreciat că scopul pedepsei poate fi atins fără executarea acesteia.

Instanța de recurs consideră că, concluzia instanței de apel, precum că pedeapsa stabilită de către prima instanță, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, este prea blândă, în condițiile în care inculpata nu a recunoscut vinovăția și urmările grave produse în urma comiterii infracțiunii, este insuficientă, or, alte circumstanțe care ar demonstra că inculpata nu poate fi corectată prin aplicarea art.90 alin.(1) Cod penal, în speță nu au fost stabilite.

Față de cele descrise mai sus, Colegiul penal lărgit conchide că, prima instanță la compartimentul individualizării pedepsei a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.7, 61, 75, 90 Cod penal și just a ajuns la concluzia că, corectarea și reeducarea inculpatei Nichiforeac Cristina poate avea loc în condițiile aplicării unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia, motiv pentru care instanța de recurs conchide că eroarea comisă de instanța de apel urmează a fi corectată având în vedere

că apelul părții acuzării greșit a fost admis, prin casarea totală a deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței primei instanțe.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către inculpata Nichiforeac Cristina și de către avocatul acesteia, Uncu Natalia, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2020, în cauza penală privind-o pe *Nichiforeac Cristina xxxxx*, cu menținerea sentinței Judecătoriei Bălți, sediul Central din 23 aprilie 2019, prin care:

Nichiforeac Cristina Valeriu, a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.163 alin.(2) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare.

În baza art.90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 ani.

Nichiforeac Cristina xxxxx, urmează a fi eliberată din penitenciar, dacă în privința acesteia nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest pe altă cauză sau aceasta nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 15 aprilie 2021.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico